SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2109

av Eva Lindh (S)

Arbetsmarknadskunskap i gymnasieskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att gymnasieelever får obligatorisk undervisning om den svenska arbetsmarknadsmodellen, arbetslivets villkor samt arbetstagares rättigheter och skyldigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolan ska ge elever kunskaper och förutsättningar för livet efter skolan. Samtidigt upplever allt fler gymnasieelever att skolan inte förbereder dem tillräckligt för arbetsmarknaden. Det märks allra tydligast på de yrkesförberedande programmen – alltså bland de elever som snart ska ta steget direkt ut i arbetslivet.

Bland unga som riskerar en osäker etablering på arbetsmarknaden är kunskapen om fackliga rättigheter och den svenska arbetsmarknadsmodellen särskilt låg. Många saknar grundläggande kunskap om vad ett kollektivavtal innebär, vilka rättigheter och skyldigheter man har som arbetstagare och vilket stöd som finns vid exempelvis arbetslöshet.

Det gör unga mer sårbara. Den som inte känner till sina rättigheter har svårare att upptäcka när arbetsgivaren bryter mot regler eller när arbetsvillkoren inte är rimliga. Det kan handla om felaktig lön, osäkra anställningsvillkor, bristande arbetsmiljö eller att man inte känner till betydelsen av ett kollektivavtal.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen har under lång tid skapat stabilitet och goda villkor genom att arbetsgivare och arbetstagare tar ett gemensamt ansvar för arbetsmarknadens spelregler. Kollektivavtalen är en central del av modellen. För att modellen ska fungera också i framtiden behöver nästa generation känna till hur den fungerar. Kunskap om arbetslivet är därför inte en sidofråga, utan en viktig del av att vara rustad för vuxenlivet.

Det är inte rimligt att en ung person ska kunna ta studenten utan att känna till sina mest grundläggande rättigheter och skyldigheter som arbetstagare. Alla elever bör därför få kunskap om den svenska arbetsmarknadsmodellen, kollektivavtal, arbetsrätt och fackliga rättigheter.

Gymnasieskolan bör därför säkerställa att alla elever får sådan undervisning innan de lämnar skolan. Det skulle stärka ungas ställning på arbetsmarknaden och samtidigt bidra till att värna och utveckla den svenska arbetsmarknadsmodellen. Det är en investering i både unga människors trygghet och en stark, rättvis och hållbar arbetsmarknad för framtiden.

Eva Lindh (S)